Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Kirjallinen asiantuntijalausunto

18.5.2021

VN/589/2021
-

MMM Asiantuntijapyyntö; Valtiovarainvaliokunta, maatalousjaosto keskiviikko 19.5. klo 10.30 U 73/2018 vp, UJ 7/2021 vp

Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistusta koskevat ehdotukset

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistus - tilannekatsaus

Yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksen kolmikantaneuvotteluita on käyty koko puheenjohtajavaltio Portugalin kauden ajan. Kolmikantaneuvottelut ovat loppusuoralla ja Portugalilla on tavoitteena saavuttaa uudistuksesta poliittinen sopu vielä kaudellaan.

Neuvotteluosapuolet aikovat pitää kaikkien kolmen asetuksen kolmikantaneuvottelut 25.-27.5.2021. Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu samanaikaisesti 26.-27.5.2021. Portugalilla on tavoitteena saavuttaa neuvottelutulos jo tässä toukokuun lopussa olevassa neuvostossa.

U-jatkokirjeessä esitetyt keskeisimmät neuvottelukysymykset

Vihreä arkkitehtuurista eli YMP:n ympäristö- ja ilmastotoimenpiteistä on keskusteltu ensimmäisen kerran jo Saksan puheenjohtajakauden loppupuolen kolmikantaneuvotteluissa. Portugalin puheenjohtajakaudella neuvotteluita on jatkettu vasta huhtikuusta lähtien. Neuvotteluosapuolten alkuperäiset kannat eroavat esimerkiksi **ekojärjestelmille varattavan vähimmäisrahoitusosuuden** suhteen (neuvosto 20 %, Euroopan parlamentti 30 %). Portugali on ehdottanut, että jäsenvaltioiden tulisi varata ekojärjestelmiin vähintään 22 % jäsenvaltion I pilarin suorista tuista vuosina 2023 ja 2024 sekä 25 % vuodesta 2025 eteenpäin. Samalla neuvoston yleisnäkemyksen mukaiset joustavuudet säilytettäisiin. Näihin joustoihin sisältyy mm. mahdollisuus varata ekojärjestelmiin vähimmäisprosenttia vähemmän varoja, mikäli II pilarin alla ekojärjestelmiä vastaavien toimenpiteiden rahoitukseen käytettävät varat ylittävät 30 % maaseuturahaston kokonaisrahoitusosuudesta. Neuvotteluosapuolet ovat keskustelleet Portugalin ehdottamasta kompromissista. Euroopan parlamentti suhtautui myönteisesti siihen, että neuvosto olisi valmis korottamaan ekojärjestelmien rahoitusprosenttia, mutta asiassa ei ole päästy vielä sopimukseen.

Kolmikantaneuvotteluissa on käsitelty myös **ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksia,** kuten vaatimuksia kosteikoista ja turvemaista (GAEC 2), vesistöjen suojakaistoista (GAEC 4), paljaan maan kiellosta (GAEC 7), viljelykierrosta (GAEC 8) ja tuottamattomista aloista (GAEC 9). Neuvotteluosapuolet ovat päässet alustavaan yhteisymmärrykseen GAEC 2-vaatimuksesta ja kosteikkoja ja turvemaita koskevat toimet olisi otettava käyttöön viimeistään vuonna 2025. Muista em. GAEC –

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Faksi	s-posti, internet
Postadress	Besöksadress	Telefon	Fax	e-post, internet
Postal Address	Office	Telephone	Fax	e-mail, internet
Maa- ja metsätalousministeriö				
PL 30 00023 Valtioneuvosto	Hallituskatu 3 A Helsinki	29 516 001 35 829 516 001		kirjaamo@mmm.fi

vaatimuksista jatketaan edelleen neuvotteluita, sillä osapuolten näkemykset eroavat niissä. U-jatkokirjeessä korostetaankin, että jäsenvaltioille tulisi jättää riittävästi valinnanvapautta ehdollisuuden vaatimusten toteuttamiseen, jotta luonnonolosuhteiltaan ja maataloudeltaan erilaiset jäsenvaltiot voivat valita ehdollisuuteen keinoja, jotka parhaiten sopivat täyttämään asetetut tavoitteet. Neuvoston yleisnäkemyksen kirjaukset vastaavat tähän tavoitteeseen.

Komissio on tuonut viime päivinä neuvotteluihin uuden ehdotuksen **ilmasto- ja luonnon monimuotoisuutta edistävän rahoituksen seurannasta**. Komissio ehdottaa YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen tehtäväksi muutamia muutoksia, joilla vietäisiin käytäntöön ilmastoon ja luonnon monimuotoisuuteen liittyviä kirjauksia. Eurooppa-neuvosto päätti heinäkuussa 2020, että monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) ja NextGenerationEU –elpymisvälineestä 30 % osoitetaan ilmastotoimiin koko EU:n tasolla ja yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevasta rahoituksesta osuus olisi 40 %. Lisäksi Eurooppa-neuvosto päätti, että tarvitaan tehokas metodologia ilmastotoimien rahoituksen seurantaan. Lisäksi toimielinten välisen sopimuksen mukaan MFF:stä on tavoitteena osoittaa luonnon monimuotoisuustavoitteisiin 7,5 % vuonna 2024 ja 10 % koko EU:n tasolla vuosina 2026 ja 2027. Komissio ehdottaa lisättäväksi tämän tavoitteen 87 artiklan uudeksi kohdaksi 3. Komissio myös ehdottaa luonnon monimuotoisuusrahoitukseen liittyen resitaalin 57a lisäämistä, jossa 7,5 %:n ja 10 %:n tavoite kuvataan. Lisäksi komissio ehdottaa uutta artiklaa, jolla Eurooppa-neuvoston päätöksen mukaisesti tavoite käyttää YMP:n rahoituksesta koko EU:n tasolla 40 % ilmastotavoitteisiin pitäisi tehdä pakolliseksi. Kyseinen 40 % laskettaisiin pohjautuen tukitoimi- ja pilarikohtaisiin rahoitusprosentteihin jäsenvaltiotasolla. Lisäksi vuotuisessa tuloksellisuuden tarkastelussa poikkeaminen 40 % tavoitteesta olisi syynä vaatia muutoksia jäsenvaltioiden YMP:n strategiasuunnitelmiin.

Muista YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen asioista keskeisiä neuvottelukysymyksiä ovat mm. **tukien kohdentamisen kokonaisuus, uusi toimeenpanomalli, maaseudun kehittämisen artiklat ja YMP:n sosiaalinen ulottuvuus**. **Tukien kohdentamisesta** Portugali haki kompromissia jäsenvaltioilta jo maaliskuun maatalous- ja kalastusneuvostossa. Portugali on ehdottanut, että yksi kolmesta tukien kohdentamisen välineestä – uudelleenjakotuki, degressiivisyys tai tukikatto – olisi jäsenvaltioille pakollinen ja vähintään nykyinen uudelleen kohdentamisen taso tulisi säilyttää. Neuvotteluosapuolet ovat keskustelleet asiasta, mutta asiasta ei päästy yhteisymmärrykseen, sillä Euroopan parlamentin näkemykset, jossa tuen kohdentamiseen laitetaan paljon painoarvoa, eroavat paljon neuvoston linjasta. Tukien kohdentamisen pakettiin kuuluvat myös aktiiviviljelijän määritelmä, pienten viljelijöiden tuki ja nuorten viljelijöiden tuki.

Osasta **maaseudun kehittämisen artikloista** on päästy jo alustavaan yhteisymmärrykseen, joka vastaa monelta osin neuvoston yleisnäkemystä. Eroavia näkemyksiä on erityisesti investoinneissa, joissa parlamentti ehdottaa esimerkiksi 30 % vähimmäisrahoitusosuutta ympäristö- ja ilmastoinvestoinneille. Lisäksi Euroopan parlamentin kannat, joita komissio tukee, maatalouden ulkopuolisen yritystoiminnan aloitustuesta ovat Suomen näkökulmasta liian rajaavia.

Euroopan parlamentti haluaa luoda täysimittaisen **sosiaalisen ehdollisuuden järjestelmän** siten, että mm. työlainsäädännön vaatimuksia sisältyisi maataloustukien ehdollisuuden järjestelmään mukaan lukien asiaankuuluvien direktiivien toimeenpanon valvonta ja ehdollisuuden hallinnolliset seuraamukset. Sosiaalista ehdollisuutta tai sosiaalista ulottuvuutta ei sisältynyt komission alkuperäiseen asetusehdotukseen eikä neuvoston yleisnäkemykseen. Jäsenvaltiot ovat esittäneet huolensa lisääntyvästä hallinnollisesta taakasta ja huomauttaneet, että työ- ja sosiaalioikeuksista säädetään pääasiassa kansallisella tasolla. Portugali on kaudellaan hakenut asiassa kompromissia ja ehdottaa

ratkaisuksi mallia, jossa maatalouden neuvontaan sisällytettäisiin pakollisena elementtinä neuvonta työnantajan velvollisuuksista ja työterveys- ja työturvallisuusasioista. Lisäksi ehdotuksessa asetetaan määräaika 30.6.2025 komission arviointiraportille siitä, miten neuvonnassa on otettu huomioon edellä mainitut asiat. Tarvittaessa komissio voisi antaa myös lainsäädäntöehdotuksia asian kehittämisestä edelleen.

Uudesta toimeenpanomallista on saavutettu alustava yhteisymmärrys. Sopu perustuu monelta osin neuvoston yleisnäkemykseen ja on hyvä neuvottelutulos.

Horisontaaliasetuksen neuvottelut ovat edistyneet kaikkein parhaiten ja suuria näkemyseroja on enää tukien läpinäkyvyyttä (eli tuensaajia koskevia omistusrakenteita) koskevien tietojen julkaisua ja näiden tarkastamista koskevissa artikloissa ja MFF-liitännäisissä asioissa, kuten maatalousvarauksessa. Alun perin Euroopan parlamentin ehdotukset olisivat tarkoittaneet käytännössä kaksinkertaista toimeenpanomallia, jossa olisi yhdistetty elementtejä uudesta ja vanhasta, mutta parlamentti on luopunut ehdotuksistaan neuvotteluiden edetessä, mikä on tärkeä asia. Ehdollisuuden valvonnasta ja seuraamuksista saavutettu sopu on myös hyväksyttävä. Jotkut alustavasti sovitut artiklamuotoilut, kuten esimerkiksi tuensaajien julkistamista koskevan 96 artiklan muotoilut, herättävät kuitenkin huolta hallinnollisen taakan lisääntymisestä.

Yhteisen markkinajärjestelyasetuksen neuvotteluissa on edetty viime päivinä hyvin ja Euroopan parlamentti on tullut vastaan neuvoston linjaa luopumalla esimerkiksi joistain muutosehdotuksistaan julkiseen interventioon ja tuontiin liittyen.

Maatalousneuvos Kari Valonen

Liitteet -

Jakelu

Tiedoksi -